

KOBİ BİLGİ NOTU¹

1. KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTE İŞLETME (KOBİ) OLMA ŞARTLARI

Aşağıda belirtilen şartları sağlayan işletmeler Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme (KOBİ) olarak kabul edilir:

- Yıllık istihdam edilen çalışan sayısı **iki yüz elli (250)** kişiden az olması,
- Yıllık **net satış hasılatı** ya da **mali bilanço toplamından** her hangi birisinin **Beş yüz milyon** (500.000.000) Türk Lirasını aşmaması.

Örnek 1: Yıllık istihdam edilen çalışan sayısı iki yüz elli (250) kişiden az olduğu, yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamı beş yüz milyon (500.000.000) Türk lirasını aşmadığı için bu işletme KOBİ vasfına sahiptir.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2022 SONU	190	395 Milyon	433 Milyon

Örnek 2: Yıllık istihdam edilen çalışan sayısı iki yüz elli (250) kişiden az olduğu, yıllık net satış hasılatı veya mali bilanço toplamından her ikisi de beş yüz milyon (500.000.000) Türk lirasını aşmadığı (herhangi biri 500 milyon Türk lirasının altında olduğu) için bu işletme KOBİ vasfına sahiptir.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2022 SONU	212	478 Milyon	562 Milyon

Örnek 3: Yıllık istihdam edilen çalışan sayısı iki yüz elli (250) kişiden az olmasına karşın, yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının ikisi de beş yüz milyon (500.000.000) Türk lirasını aşmaktadır. Bu durumda işletmenin 2021 verilerine bakılması gerektiği için "SINIF DEĞİŞTİRME VE KOBİ NİTELİĞİNİN KAYBI" bölümünde yapılan açıklamalara göre işletmenin KOBİ vasfına sahip olup olmadığına bakılacaktır.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2022 SONU	209	612 Milyon	529 Milyon

Örnek 4: Yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının ikisi de beş yüz milyon (500.000.000) Türk lirasını aşmamasına rağmen yıllık istihdam edilen çalışan sayısı iki yüz elli (250) kişiden fazladır. Bu durumda işletmenin 2021 verilerine bakılması gerektiği için "SINIF DEĞİŞTİRME VE KOBİ NİTELİĞİNİN KAYBI" bölümünde yapılan açıklamalara göre işletmenin KOBİ vasfına sahip olup olmadığına bakılacaktır.

¹ İşbu bilgi notu 2024 yılı Nisan ayında yürürlükte bulunan KOBİ Yönetmeliği dikkate alınarak hazırlanmıştır.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2022 SONU	280	395 Milyon	444 Milyon

2) SINIF DEĞİŞTİRME VE KOBİ NİTELİĞİNİN KAYBI

Hesaplarının kapanış tarihinde düzenlenen mali tablolarda (**bilanço ve gelir tablosu**), işletme sınıfları ve “**KOBİ**” vasfı belirlenirken dikkate alınan kriterlerden herhangi birini (yıllık çalışan sayısı veya net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının herhangi biri), birbirini takip eden iki hesap döneminde de kaybeden veya aşan işletmeler sınıf değiştirir veya “KOBİ” vasfını kaybeder.

Örnek 1: 2022 yılında çalışan sayısı 245 olmasına rağmen 2021 yılında yıllık çalışan sayısı 230 kişidir. Her iki yıl da yıllık çalışan sayısı 250 kişinin altındadır. 2021 yılında net satış hasılatı 555 milyon, 2022 yılında 425 milyon liradır. 2021 yılı sonunda mali bilanço toplamı 557 milyon ve 2022 yılında da 565 milyon lira olmuştur. Son iki yıla bakıldığında 2022 yılı sonunda yıllık net satış hasılatı 500 milyon liranın altındadır. Bu durumda yıllık çalışan sayısı, yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının herhangi birini, **üst üste iki yıl kaybetmediğinden** bu işletme 2023 yılında değerlendirilirken **KOBİ** olarak kabul edilir.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2021 SONU	230	555 Milyon	557 Milyon
2022 SONU	245	425 Milyon	565 Milyon

Örnek 2: 2021 yılında çalışan sayısı 224 olmasına rağmen 2022 yılında yıllık çalışan sayısı 200 kişidir. 2021 ve 2022 yıllarında yıllık çalışan sayısı 250 kişinin altındadır. 2021 yılı sonunda net satış hasılatı 560 milyon ve 2022 yılında da 575 milyon lira olmuştur. 2021 yılı sonunda mali bilanço toplamı 555 milyon ve 2022 yılında da 445 milyon liradır. Son iki yıla bakıldığında 2022 yılı sonunda mali bilanço toplamı 500 milyon liranın altındadır. Bu durumda yıllık çalışan sayısı, yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının herhangi birini, **üst üste iki yıl kaybetmediğinden** bu işletme 2023 yılı değerlendirmelerinde **KOBİ** olarak kabul edilir.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2021 SONU	224	560 Milyon	555 Milyon
2022 SONU	200	575 Milyon	445 Milyon

Örnek 3: 2021 yılı sonunda net satış hasılatı 570 milyon ve 2022 yılında da 565 milyon lira olmuştur. 2021 yılı sonunda mali bilanço toplamı 563 milyon ve 2022 yılında da 575 milyon liradır. Son iki yıla bakıldığında hem net satış hasılatı, hem de mali bilanço toplamı 500 milyon liranın üzerindedir. Bu durumda yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamı, **üst üste iki yıl 500 milyon lirayı** aştığı için bu işletme 2023 yılında **KOBİ niteliğini kaybeder.**

YIL	ORTALAMA	NET SATIŞ HASILATI	MALİ BİLANÇO
	ÇALIŞAN SAYISI	TOPLAMI (TL)	TOPLAMI (TL)
2021 SONU	124	570 Milyon	563 Milyon
2022 SONU	200	565 Milyon	575 Milyon

Örnek 4: 2021 yılında çalışan sayısı 252 ve 2022 yılında da yıllık çalışan sayısı 265 kişidir. Son iki yıla bakıldığında yıllık çalışan sayısı 250 kişinin üzerindedir. Bu durumda yıllık çalışan sayısı **üst üste iki yıl 250 kişiyi** aştığı için, mali veriler uygun olsa dahi çalışan sayısı bakımından bu işletme 2023 yılında **KOBİ niteliğini kaybeder.**

YIL	ORTALAMA	NET SATIŞ HASILATI	MALİ BİLANÇO
	ÇALIŞAN SAYISI	TOPLAMI (TL)	TOPLAMI (TL)
2021 SONU	252	555 Milyon	565 Milyon
2022 SONU	265	435 Milyon	575 Milyon

3) YENİ KURULAN İŞLETMELERDE KOBİ KRİTERİ

Yeni kurulan ve hesapları henüz onaylanmamış (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) bağımsız işletmeler ön kayıt aşamasında sadece istenen verileri sisteme gireceklerdir. İşletme, ilk kurumlar vergisi beyannamesini verdiği zaman ilgili yıl verilerini PRODİS'e girecektir.

Yeni kurulan ve hesapları henüz onaylanmamış (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) ORTAK veya BAĞLI İşletmeler (Ortak ve Bağlı İşletmelerin tanımı bu bilgi notunun 7. maddesinde yer almaktadır), ortak/bağlı işletme verilerini dikkate alarak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği hükümlerine göre işletme türünü PRODİS'te beyan edeceklerdir. İşletme, ilk kurumlar vergisi beyannamesini verdiği zaman ilgili yıl verilerini PRODİS'e girecektir.

Örnek 1: 5 Ocak 2023 tarihinde kurulan ve KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre BAĞIMSIZ işletme olan kuruluş 1 Haziran 2023 tarihinde ön kayıt yaptırmak istediğinde PRODİS'te "Kuruluş Ölçeği"ni KOBİ, "İşletme Türü"nü de Bağımsız İşletme olarak beyan edecek ve sadece PRODİS'e veri olarak 5 Ocak 2023-30 Mayıs 2023 tarihleri

arası ortalama çalışan sayısını girecektir. Bu işletmeler ön kayıt aşamasında mali veri girmeyeceklerdir.

Örnek 2: 10 Şubat 2023 tarihinde kurulan ve KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre BAĞLI işletme olan kuruluş 1 Kasım 2023 tarihinde ön kayıt yaptırmak istediğinde PRODİS'te "Kuruluş Ölçeği"ni KOBİ, (Bağlı işletme verileri eklendiğinde KOBİ ise) "İşletme Türü"nü de Bağlı İşletme olarak beyan edecek ve sadece PRODİS'e veri olarak 10 Şubat 2023-31 Ekim 2023 tarihleri arası ortalama çalışan sayısını girecektir. Bu işletmeler ön kayıt aşamasında kendi mali verilerini girmeyeceklerdir.

4) BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİN ORTAK/BAĞLILIK İLİŞKİSİ OLAN YENİ KURULAN İŞLETMELER

Yeni kurulan ve hesapları henüz onaylanmamış (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) bağlı işletmeler BÜYÜK işletme olarak kabul edilecektir.

Yeni kurulan ve hesapları henüz onaylanmamış (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) işletmeler, ortak işletmelerin kesinleşmiş verileri dikkate alınarak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği hükümlerine KOBİ ya da BÜYÜK olarak kabul edilecektir.

Örnek 1: 17 Mayıs 2023 tarihinde kurulan işletmede BÜYÜK ölçekli A şirketinin ortaklık oranı %65'tir. Bu durumda işletme "Kuruluş Ölçeği"ni BÜYÜK olarak beyan edecektir.

Örnek 2: 14 Mart 2024 tarihinde kurulan işletmede BÜYÜK ölçekli B şirketinin ortaklık oranı %36'dır. B işletmesinin verileri eklendiğinde işletme KOBİ kriterlerini sağlıyorsa KOBİ, KOBİ kriterlerini aşmıyorsa BÜYÜK olarak kabul edilir.

5) BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİN ORTAK OLDUĞU İŞLETMELER

Büyük ölçekli işletmelerin bağlı işletme ilişkisi olacak şekilde KOBİ vasfındaki işletmenin ortağı olması halinde işletme ortaklık tarihinden itibaren BÜYÜK işletme olarak kabul edilecektir.

Büyük ölçekli işletmelerin ortak işletme ilişkisi olacak şekilde KOBİ vasfındaki işletmenin ortağı olması ve ortaklık oranına göre verilerin KOBİ olma kriterlerini aşması halinde işletme ortaklık tarihinden itibaren BÜYÜK işletme olarak kabul edilecektir.

Örnek 1: KOBİ ölçeğindeki A işletmesinin %56'sını 25 Haziran 2023 tarihinde BÜYÜK ölçekli B işletmesi almıştır. A işletmesi 25 Haziran 2023 tarihinden itibaren BÜYÜK ölçekli işletme olacaktır.

Örnek 2: KOBİ ölçeğindeki C işletmesinin %38'ini 11 Kasım 2023 tarihinde BÜYÜK ölçekli D işletmesi almıştır. Büyük ölçekli D işletmesinin verileri dikkate alındığında C işletmesi KOBİ kriterlerini aşmaktadır. Bu durumda 11 Kasım 2023 tarihinden itibaren C işletmesi BÜYÜK ölçekli işletme olacaktır. Büyük ölçekli D işletmesinin verileri dikkate alındığında C işletmesi KOBİ kriterlerini aşmıyorsa C işletmesi KOBİ olarak dikkate alınacaktır.

6) İŞLETME ORTAKLIK YAPISINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

Bu bilgi notunun 4. ve 5. bölümündeki açıklamalara ilave olarak kuruluşun ortaklık yapısında meydana gelen değişiklikler nedeniyle değişiklik tarihindeki diğer işletmelerle olan ilişkisine göre KOBİ veya BÜYÜK olarak değerlendirilecektir. Kuruluş vasfında değişiklik olması durumunda TÜBİTAK'a kuruluşun yeni vasfı bildirilecektir.

Örnek 1: 28 Mart 2024 tarihinde KOBİ ölçeğindeki A işletmesinin %30'unu B işletmesi ve %40'ını da C işletmesi almıştır. Bu tarih itibariyle B ve C işletmelerinin kesinleşmiş verilerinin eklenmesi sonrası A işletmesi KOBİ vasfını kaybetmesi halinde, A işletmesi 28 Mart 2024 tarihinden itibaren BÜYÜK ölçekli işletme olacaktır.

Örnek 2: BÜYÜK ölçeğindeki C işletmesinin %57 oranında ortağı olan BÜYÜK ölçekli D işletmesinin ortaklık oranı 27 Şubat 2024 tarihinde %20'ye inmiştir. Bu tarih itibariyle C işletmesinin kesinleşmiş verilerine göre KOBİ vasfına sahip olması halinde, 27 Şubat 2024 tarihinden itibaren C işletmesi KOBİ olacaktır.

7) YABANCI İŞLETMELERİN ORTAK OLDUĞU İŞLETMELER

Türkiye'de yerleşik işletmelere ORTAK veya BAĞLI İşletme olacak şekilde yabancı işletmelerin (Türkiye'de yerleşik olmayan işletmelerin) ortak olması durumunda, KOBİ vasfı belirlenirken yabancı işletmelerin ortak/bağlı işletme verileri dikkate alınarak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği hükümlerine göre büyüklüğü ve işletme türü belirlenecektir.

Örnek 1: A işletmesinin %40'ına ABD'de yerleşik B işletmesi ortaktır. Bu durumda A işletmesinin verilerine ABD'de yerleşik B işletmesinin verileri eklenerek büyüklüğü ve işletme türü belirlenecektir.

KOBİ Yönetmeliğinin 7 nci maddenin birinci fıkrasında işletme türünün işletme beyanının ilgili kurum veya kuruluşa sunulma tarihindeki diğer işletmeler ile olan sermaye ilişkilerine göre belirleneceği belirtilmektedir. Kuruluşların ön kayıt aşamasında veya proje gönderimi aşamasında işletme beyanlarını KOBİ Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapması gerekmektedir. Ön kayıt onayı almış kuruluşlar daha sonra proje gönderirken mutlaka işletme vasıflarını (KOBİ/BÜYÜK) kontrol etmesi, işletme vasıflarında değişiklik olması durumunda söz konusu değişikliği PRODİS üzerinde yapması veya TÜBİTAK'a bildirmesi gerekmektedir.

8) KOBİ NİTELİĞİ VE SINIFINI BELİRLEMEDE KULLANILACAK VERİLERİN TARİHİ

A) MALİ VERİLER

KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre işletmelerin KOBİ niteliği ve sınıfını belirlemede 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda belirtilen beyanname verme süresinin içinde bulunduğu ay sonu esas alınacaktır.

Kuruluş bazlı ön kayıt aşamasında veya diğer aşamalarda mali veriler kurumlar vergisi beyannamesi verme tarihi (bu bilgi notunun 4., 5. ve 6. bölümlerindeki durumlar hariç) dikkate alınarak PRODİS'e girilecektir.

Örnek 1: İşletme 2023 yılı Eylül ayında başvuru yapacağı zaman 2022 yılı için verilen kurumlar vergisi beyannamesi ekindeki bilanço ve gelir tablolarını dikkate alacaktır.

Örnek 2: İşletme 2024 yılı Şubat ayında başvuru yapacağı zaman 2023 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini henüz vermediği için 2022 yılı kurumlar vergisi beyannamesi ekindeki bilanço ve gelir tablolarını dikkate alacaktır. İşletme 2023 yılı kurumlar vergisi beyannamesini 25 Nisan 2024 tarihinde vermiş olması durumunda, 25 Nisan 2024 tarihinden sonraki başvurularda 2023 yılı kurumlar vergisi beyannamesi ekindeki bilanço ve gelir tablolarını dikkate alacaktır.

B) ÇALIŞAN SAYISI

Yıllık istihdam edilen çalışan sayısında, hesap döneminde o işletmedeki yıllık iş birimlerinin toplam sayısına göre belirlenir. İlgili işletmede sadece hizmet akdi ile çalışanlar çalışan olarak dikkate alınır. Çıraklar ve staj yapan öğrenciler çalışan sayısına dahil edilmez. İşletmelerin çalışan sayılarının belirlenmesinde yıllık olarak hesaplanan en son veriler esas alınır.

Örnek 1: İşletme 10 Ağustos 2023 tarihinde programa başvuru yapacağı zaman yıllık istihdam edilen ortalama çalışan sayısı olarak 2022 yılı (Ocak 2022-Aralık 2022) esas alınacaktır.

Örnek 2: İşletme 1 Mart 2024 tarihinde programa başvuru yapacağı zaman yıllık istihdam edilen ortalama çalışan sayısı olarak, 2023 yılı kurumlar vergisi beyannamesi verilip hesaplar kesinleşmediği için, 2022 yılı (Ocak 2022-Aralık 2022) esas alınacaktır. İşletme 2023 yılı kurumlar vergisi beyannamesini 25 Nisan 2024 tarihinde vermiş olması durumunda, 25 Nisan 2024 tarihinden sonraki başvurularda 2023 yılı (Ocak 2023-Aralık 2023) çalışan sayısını dikkate alacaktır.

Yeni kurulan ve hesapları henüz kesinleşmemiş (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) işletmeler kuruluş tarihi ile başvuru tarihi arasındaki Aylık Prim ve Hizmet Belgesindeki ortalama çalışan sayısını dikkate alarak PRODİS sitemine yazacaktır.

Örnek 1: 5 Mayıs 2023 tarihinde kurulan ve 15 Aralık 2023 tarihinde ön kayıt yapmak isteyen kuruluş Mayıs 2023-Ekim 2023 arası (kasım ve aralık aylarına ait Aylık Prim ve Hizmet Belgesi verilmediği için kasım ve aralık dikkate alınmayacaktır) ortalama çalışan sayısı dikkate alınacaktır.

Örnek 2: 5 Mayıs 2023 tarihinde kurulan ve 10 Haziran 2023 tarihinde ön kayıt yaptırmak isteyen kuruluş 5 Mayıs 2023-10 Haziran 2023 arası (Kuruluş henüz Aylık Prim ve Hizmet Belgesi vermediği için) ortalama çalışan sayısı dikkate alınacaktır.

9) İŞLETME TÜRLERİ

İşletmeler, güncel KOBİ Yönetmeliğinin eki EK-1'de yer alan "İŞLETME BEYANI"nın ilgili kurum veya kuruluşa sunulma tarihindeki diğer işletmeler ile olan sermaye ilişkilerine göre;

- a) Bağımsız işletme,
- b) Ortak işletme,
- c) Bağlı işletme, olmak üzere üçe ayrılır.

İki veya daha çok işletmenin karşılıklı sermaye sahibi olması durumunda, her birinin türü belirlenirken büyük olan sermaye oranı dikkate alınır.

1) Bağımsız İşletme

(1) Bir işletme;

a) Tek başına başka bir işletmenin sermayesinin %25 veya daha fazlasına sahip değilse,

b) Herhangi bir veya birkaç bağlı işletme müştereken bu işletmenin %25 veya daha fazla sermayesine sahip değilse, bağımsız işletme kabul edilir.

(2) Bir işletmede birinci fıkrada belirtilen %25 oranı; üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu yararına çalışan dernek ve vakıflar, nitelikli yatırımcılar ve kurumsal yatırımcılar, kitle fonlaması platformları, yıllık bütçesi yirmi beş milyon Türk lirasından az olan veya nüfusu beş binden az olan yerlerdeki belde belediyeleri dahil belediyeler ve köy tüzel kişilikleri veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da girişim sermayesi yatırım fonları tarafından aşılırsa bile bu işletme bağımsız işletme sayılır.

(3) Bağımsız işletmelerin sınıfı ve KOBİ niteliği belirlenirken, sadece o işletmenin verileri dikkate alınır.

Örnek; A işletmesinin B işletmesinde %24.99 hissesi varsa ya da A işletmesinde B işletmesinin %24.99 hissesi varsa A işletmesi bağımsız işletmedir.

2) Ortak İşletme

(1) Bir işletmenin;

a) Tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte müştereken başka bir işletmenin sermayesinin % 25 VEYA FAZLASINA VE %50'Sİ VEYA DAHA AZINA sahip olması,

b) Kendisinin sermayesinin %25 veya fazlasına ve %50'si veya daha azına başka bir işletmenin tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte müştereken sahip olması, durumunda bu işletmeler ortak işletme sayılır.

(2) Ortak işletmelerin sınıfı ve KOBİ niteliği belirlenirken işletmenin verilerine, ortak işletmenin verilerinin ortaklık oranında eklenmesi ile elde edilecek veriler dikkate alınır.

Örnek: A işletmesinin B işletmesinde %33.5 hissesi varsa ya da A işletmesinde B işletmesinin %42.5 hissesi varsa A ve B işletmeleri ortak işletmelerdir. Sermaye ve oy hakları payından yüksek olan esas alınır.

3) Bağlı İşletme

(1) Bir işletmenin;

a) Tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte müştereken başka bir işletmenin sermayesinin çoğunluğuna sahip olması,

b) Kendisinin sermayesinin çoğunluğuna, başka bir işletmenin tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte müştereken sahip olması, durumunda bu işletmeler bağlı işletme sayılır. (2) Bağlı işletmelerin sınıfı ve KOBİ niteliği belirlenirken işletmenin verilerine, bağlı işletmenin verilerinin tamamının eklenmesi ile elde edilecek veriler dikkate alınır.

(3) Bir işletmenin bağlı işletmelerine bağlı olan işletmelerin verilerinin tamamı işletmenin verilerine eklenir. İşletmenin bağlı işletmelerinin ortak işletmelerine ait veriler ile başvuran işletmenin ortak işletmelerinin bağlı veya ortak işletmelerine ait veriler eklenmez.

Örnek: A işletmesinin B işletmesinde %52 hissesi varsa ya da A işletmesinde B işletmesinin %53 hissesi varsa A ve B işletmeleri bağlı işletmelerdir.

10) İŞLETME TÜRLERİNİN VE BÜYÜKLÜĞÜNÜN SİSTEME GİRİLMESİ

İşletmeler KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre işletme türlerini belirleyerek PRODİS'e gireceklerdir.

İşlemeler PRODİS sistemine sadece kendi mali verilerini girecektir. Ortak ve bağlı işletmeler KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre ortak/bağlı işletme verilerini dikkate alarak işletme türünü belirleyecek ancak ortak/bağlı işletme verileri PRODİS'e girilmeyecektir.

Ortak/Bağlı işletme verilerine göre işletmenin KOBİ olmaması durumunda PRODİS'e kuruluş ölçeği "BÜYÜK" olarak beyan edilecektir.

İşletme türlerinin KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre beyan edilmesinden işletme sorumludur. Bu nedenle PRODİS'e işletme türü mevzuata uygun olarak girilecek olup, KOBİ Yönetmeliği ekindeki Ek-1 formu da aynı şekilde KOBİ Yönetmeliğine uygun olarak düzenlenecektir.

11) KAMU KONTROLÜNDEKİ İŞLETMELER

Bir işletmenin sermayesinin %25 veya fazlasının müştereken veya tek başına "üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu yararına çalışan dernek ve vakıflar, nitelikli yatırımcılar ve kurumsal yatırımcılar, kitle fonlaması platformları, yıllık bütçesi yirmi beş milyon Türk lirasından az olan veya nüfusu beş binden az olan yerlerdeki belde belediyeleri dahil belediyeler ve köy tüzel kişilikleri veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da girişim sermayesi yatırım fonları" dışında bir veya birden fazla kamu kurum veya kuruluşu ile bu niteliği haiz olan kurum ve kuruluşların kontrolünde olması hâlinde bu işletmeler KOBİ sayılmaz.

Üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu yararına çalışan dernek ve vakıflar, nitelikli yatırımcılar ve kurumsal yatırımcılar, kitle fonlaması platformları, yıllık bütçesi yirmi beş milyon Türk lirasından az olan veya nüfusu beş binden az olan yerlerdeki belde belediyeleri dahil belediyeler ve köy tüzel kişilikleri veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da girişim sermayesi yatırım fonlarının bir işletmedeki sermaye payına bakılmaksızın bu işletmeler KOBİ olarak kabul edilecektir.

12) İŞLETME VERİLERİNİN BULUNMASI

Bağımsız işletmelerin çalışan sayılarını da kapsayan verileri, sadece o işletmenin hesaplarına göre belirlenirken, bağlı veya ortak işletmeler için ayrıca hesaplama yapmak gerekmektedir.

1) BAĞIMSIZ İŞLETME

Bağımsız işletmelerde sadece o işletmenin verileri (çalışan sayısı, yıllık net satış hasılatı, mali bilanço toplamı) dikkate alınarak işletme türü belirlenmektedir.

2) ORTAK İŞLETME

Ortak işletmelerde, işletmenin verilerine (çalışan sayısı, yıllık net satış hasılatı, mali bilanço toplamı), ortak işletmenin ortaklık payı kadar ortak işletmenin verileri eklenir. Birden fazla ortak işletme olması halinde, her biri için aynı işlemin yapılması gerekir.

Örnek: A işletmesi B işletmesine %40 oranında ortak olması durumunda, B işletmesinin verileri A işletmesinin verilerine %40 oranında eklenir. Aşağıdaki tablodaki işletme tüm kriterler bakımından diğer işletme verileri ORANSAL OLARAK eklense dahi KOBİ'dir.

VERİLER	A İŞLETMESİ	B İŞLETMESİ	EKLENECEK VERİLER	A İŞLETMESİNİN TOPLAM VERİSİ
Çalışan Sayısı	150	140	$140 \times \%40=56$	206
Yıllık Net Satış Hasılatı (TL)	120 Milyon	50 Milyon	$50 \text{ Milyon} \times \%40=20 \text{ Milyon}$	140 Milyon
Mali Bilanço Toplamı (TL)	120 Milyon	50 Milyon	$50 \text{ Milyon} \times \%40=20 \text{ Milyon}$	140 Milyon

3) BAĞLI İŞLETME

Bağlı işletmelerde, işletmenin verileri ile bağlı işletmenin verileri doğrudan toplanır ve KOBİ olup olmadığı iki işletmenin toplam verileri üzerinden değerlendirilir. Birden fazla bağlı işletme olması halinde, her biri için aynı işlemin yapılması gerekir.

Örnek: A işletmesi B işletmesine %80 oranında ortak olması durumunda, B işletmesinin verilerinin tamamı A işletmesinin verilerine eklenir. Aşağıdaki tablodaki işletme tüm kriterler bakımından diğer işletme verileri eklendiğinde çalışan sayısının 250 üstü olması nedeniyle KOBİ kriterini o yıl için aşmaktadır.

VERİLER	A İŞLETMESİ	B İŞLETMESİ	A İŞLETMESİNİN TOPLAM VERİSİ
Çalışan Sayısı	120	140	260
Yıllık Net Satış Hasılatı (TL)	120 Milyon	50 Milyon	170 Milyon

Mali Bilanço Toplamı (TL)	320 Milyon	50 Milyon	370 Milyon
------------------------------	------------	-----------	------------

13) SON 2 YIL İÇİN İŞLETME BEYANI DÜZENLENMESİ

İşletmeler esas itibarıyla hesaplarının kesinleştiği son yıl verilerini dikkate alarak KOBİ olup olmadığını belirleyecektir. Ancak, son yıl verileri içerisinde KOBİ vasfını kaybetmesine sebep olacak verilerin olması halinde bir önceki yıl verilerini dikkate alacaktır.

YIL	ORTALAMA	NET SATIŞ HASILATI	MALİ BİLANÇO
	ÇALIŞAN SAYISI	TOPLAMI (TL)	TOPLAMI (TL)
2022 SONU	190	555 Milyon	560 Milyon

Örnek: A işletmesinin 2022 yılı sonunda çalışan sayısı 190 kişi, yıllık net satış hasılatı 555 milyon ve mali bilanço toplamı da 560 milyon liradır. A işletmesi 2022 yılı sonu verilerine göre çalışan sayısı 250 kişinin altında olmasına rağmen mali veriler kriteri bakımından her iki mali veri de 500 Milyon liranın üzerinde olduğu için 2023 yılı içinde firma **KOBİ** olarak değerlendirilmez. Ancak KOBİ vasfını kaybetmek için gerekli olan iki hesap dönemi üst üste aşma kuralı gereği A işletmesi KOBİ olduğunu kanıtlamak için 2021 yılı verilerini de dikkate alması gerekir. A işletmesinin çalışan sayısı 2021 yılında 250 kişiden fazla olsa dahi çalışan sayısı açısından KOBİ vasfını kaybetmeyecektir. Ancak A işletmesinin net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının ikisi de 2021 yılında da 500 milyondan fazla olması durumunda A işletmesi 2023 yılında KOBİ vasfını kaybetmiş olacaktır. 2021 yılında net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının ikisi veya her hangi biri 500 milyonun altında olmuş olması durumunda A işletmesi 2023 yılında da KOBİ vasfına sahip olacaktır.

Kuruluş bazlı ön kayıt aşamasında KOBİ olup proje başvurusu aşamasında KOBİ vasfını kaybetmesine rağmen PRODİS'te beyan etmeyen veya BÜYÜK ölçekli olmasına rağmen kendisini KOBİ olarak belirten kuruluşlara yapılan ödemelerin tamamının 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranı esas alınarak TÜBİTAK tarafından ödeme emir belgesinin düzenlendiği tarihten itibaren faiz hesaplanarak tahsil edileceği, proje ve kuruluşla ilgili Uygulama Esasları hükmü kapsamında işlem yapılacağı, TÜBİTAK'a sunulan bilgi ve belgelerin doğruluğundan kuruluşun sorumlu olduğu unutulmamalıdır.

14) BANKALARIN KREDİ VEREREK İŞLETMEYE ORTAK OLMASI

5411 sayılı Bankacılık Kanunu gereği bankalar tarafından söz konusu Kanun kapsamında kredi olarak kabul edilen ortaklık payları alımı sonucu işletmeye bankaların ortak olması durumunda, işletme vasfının belirlenmesinde bankaların ortaklık payları dikkate alınmaz.

15) PRODİS'e VERİLERİN GİRİLMESİ

KOBİ kriterlerinin belirlenmesinde hesapların kesinleştiği tarih dikkate alınmaktadır. Mali verilerde en son verilen kurumlar vergisi beyannamesi tarihi (kesinleşen hesap dönemi) dikkate alınacaktır. Kuruluş bazlı ön kayıt aşamasında son 3 yıla ait mali verilerin sisteme girilmesi gerekmektedir.

Kuruluş bazlı ön kayıt aşamasında en son verilen kurumlar vergisi beyannamesi tarihi sisteme girilecektir. Kuruluş bazlı ön kayıt yaptırdıktan sonra takip eden yıllarda da aynı şekilde en son verilen kurumlar vergisi beyanname tarihi (kesinleşen hesap dönemi) yazılacaktır. Bu alana ön kayıt tarihi veya geçici vergi beyannamesi tarihi gibi tarihler girilmeyecektir.

Örnek 1: 2010 yılında kurulan kuruluş Temmuz 2024 ayında ön kayıt yaptıracaktır. Bu kuruluş 2023 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini 30 Nisan 2024 tarihinde vermiştir. Ön kayıt aşamasında sisteme en son verilen kurumlar vergisi beyannamesi tarihi olarak 30/04/2024 girilecektir. Bu durumda PRODİS'e son 3 yıla (2021, 2022 ve 2023) ait mali veriler yazılacaktır.

Örnek 2: 2018 yılında kurulan kuruluş Mart 2024 ayında ön kayıt yaptıracaktır. Bu kuruluş 2023 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini henüz vermemiştir. Kuruluş 2022 yılı kurumlar vergisi beyannamesini 30 Nisan 2023 tarihinde vermiştir. Ön kayıt aşamasında sisteme en son verilen kurumlar vergisi beyannamesi tarihi olarak 30/04/2023 girilecektir. Bu durumda PRODİS'e son 3 yıla (2020, 2021 ve 2022) ait mali veriler yazılacaktır.

Örnek 3: 2022 yılında kurulan kuruluş Ağustos 2024 ayında ön kayıt yaptıracaktır. Bu kuruluş 2023 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini 25 Nisan 2024 tarihinde vermiştir. Ön kayıt aşamasında sisteme en son verilen kurumlar vergisi beyannamesi tarihi olarak 25/04/2024 girilecektir. Bu durumda kuruluşun kesinleşen 2 dönemi olduğu için PRODİS'e 2022 ve 2023 yıllarına ait mali veriler yazılacaktır.

Örnek 4: 2023 yılında kurulan ve kuruluş bazlı ön kaydı da 2023 yılında onaylanan kuruluş Ocak 2024 ayında proje gönderecektir. Bu kuruluş 2023 yılında kurulduğu ve henüz kurumlar vergisi beyannamesi vermediği için en son verilen kurumlar vergisi beyannamesi tarihini yazmayacaktır.

Örnek 5: 2017 yılında kurulan kuruluş 2023 yılında kuruluş bazlı ön kaydı yaptırmıştır. Kuruluş Mart 2024 ayında proje gönderecektir. Bu kuruluş 2023 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini henüz vermemiştir. Kuruluş ön kayıt onayı sonrası kurumlar vergisi beyannamesi vermediği için en son verilen kurumlar vergisi beyannamesi tarihi alınana herhangi bir tarih girmeyecektir.

Örnek 6: 2017 yılında kurulan kuruluş 2023 yılında kuruluş bazlı ön kaydı yaptırmıştır. Kuruluş Eylül 2024 ayında proje gönderecektir. Bu kuruluş 2023 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini 25 Nisan 2024 tarihinde vermiştir. Kuruluş mali verilerini güncellerken sisteme en son verilen kurumlar vergisi beyannamesi tarihi olarak 25/04/2024 yazacak ve 2023 yılı mali verilerini sisteme girecektir.

16) İŞLETME BEYANINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- 1) Kuruluş büyüklüğü beyan edilmeden önce mutlaka “KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELER YÖNETMELİĞİ” dikkatlice okunmalıdır.
- 2) KOBİ Yönetmeliği ekinde yer alan İŞLETME BEYANI ve dipnotları incelenmelidir.
- 3) KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre işletmenin türü belirlenmeli ve İŞLETME BEYANI buna göre eksiksiz PRODİS’e girilmelidir.
- 4) PRODİS’e mali veriler girilirken işletmenin ortak olduğu işletme veya işletmeye ortak olan işletme olup olmadığına bakılmaz. PRODİS’e sadece işletmenin kendi verileri girilir. Ancak, işletmeye ortak olan veya işletmenin ortak olduğu işletme olması durumunda bu hususlar işletme türünün belirlenmesi aşamasında yani Ek-1 formunun hazırlanması aşamasında dikkate alınmalı ve sistemde işletme BAĞLI ise BAĞLI, ORTAK ise ORTAK olarak girilmelidir. Gerçek kişi sermayesi olan ve bu nedenle BAĞIMSIZ olan işletmelere birden çok GERÇEK KİŞİ ortaklığı olsa dahi ORTAK işletme olarak belirtilmemelidir.
- 5) Ortak veya Bağlı işletme olması durumunda hesaplamalar doğru bir şekilde yapılmalıdır.
- 6) Bağımsız işletmeler için PRODİS’e girilen veriler yeterli olup, Ek-1 formları ayrıca gönderilmeyecektir. Ortak veya Bağlı işletmeler KOBİ Yönetmeliği ekindeki Ek-1 formlarını doldurarak ön kayıt evrakları ile birlikte TÜBİTAK’a göndereceklerdir.
- 7) TÜBİTAK’a ön kayıt yaptırdıktan sonra bu bilgi notunun .....bölümlerindeki açıklamalara göre işletme büyüklüğünün (KOBİ/BÜYÜK) değişmiş olması durumunda, değişiklik tarihinden sonra TÜBİTAK’a yazılı olarak bildirilmelidir.

17) İŞLETME BEYANININ TEMİNİ

Güncel KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELER YÖNETMELİĞİ ekinde yer alan İŞLETME BEYANI, TÜBİTAK web sayfasında, <https://www.mevzuat.gov.tr> veya KOSGEB vb. web ortamlarında da yer almaktadır. Söz konusu dokümanların GÜNCEL halinin kullanılması gerekmektedir.

ÖNEMLİ NOT: TÜBİTAK tarafından desteklenen projelerde proje başvuru tarihindeki kuruluş ölçeği dikkate alınmaktadır. Proje başvuru tarihinden sonra kuruluş ölçeğinin değişmiş olması durumunda söz konusu proje için destek oranının hesabında başvuru tarihindeki kuruluş ölçeği dikkate alınır. Proje başvuru tarihinde kuruluşun ölçeği KOBİ olması durumunda proje süresince KOBİ ölçeği dikkate alınarak destek oranı hesaplanmaktadır. Başvuru tarihinde kuruluşun ölçeği BÜYÜK olması durumunda proje süresince KOBİ olsa dahi BÜYÜK olarak destek oranı hesaplanmaktadır.